

Studieprogramma

5782 / 2021 - 2022

Welkom bij het Studiecentrum

Een van de belangrijke functies van een sjoel is: **Huis om te leren, beth midrasj**. ‘Leren om te leren’ en ‘leren om te doen’ zijn twee van onze mitswot. Ons doel is het vergroten en verdiepen van kennis en vaardigheden op Joods gebied om zo tot een rijker en voller liberaal-Joods leven te komen en de liberaal-Joodse identiteit te versterken.

Voor wie is het Studiecentrum?

Het Studiecentrum is er voor alle leden van de LJG en hun partners. Andere geïnteresseerden kunnen een verzoek tot deelname richten aan studiecentrumljg@gmail.com. Iedereen – met weinig of veel kennis, praktisch ingesteld of studiebol, in elke levensfase – kan iets van zijn of haar gading vinden in het programma.

Programma

Het studieprogramma is gevarieerd, van basisniveau tot verdiepend, van praktisch tot theoretisch. Bijeenkomsten vinden vooral plaats op dinsdagavond, en soms op zondag. Op de zondagochtend kunnen ouders gelijktijdig met hun kinderen leren, maar ook anderen zijn dan welkom. De prijzen worden laag gehouden zodat iedereen die dat wil kan meedoen.

Mogelijk worden er in de loop van het jaar extra studieactiviteiten aangeboden. Wij zijn flexibel en staan open voor ideeën. Activiteiten worden via diverse kanalen aangekondigd: via onze eigen berichten (aanmelding hiervoor: via studiecentrumljg@gmail.com), via de LJG-Nieuwsbrief, Kol Mokum Katan, Facebook en de LJG-website. U blijft op de hoogte!

5782

Online

Het afgelopen jaar heeft ons genoodzaakt alle cursussen online aan te bieden, i.p.v. de gebruikelijke bijeenkomsten in sjoel. Hoe de situatie is vanaf september 2021 is niet bekend. Wij verwachten dat het jaar deels in sjoel kan worden ingevuld, en deels online moet of kan plaatsvinden. Online cursussen hebben het voordeel dat zowel docenten als cursisten eenvoudiger bereikt kunnen worden. Dat betekent meer deelnemers, groter bereik. Om die reden stuurt het Studiecentrum voor 5782 aan op een hybride programma. Per cursus wordt aangegeven of dit online geschiedt, of in sjoel. Het Studiecentrum heeft voorsnog verkozen om geen cursussen aan te bieden die in sjoel plaatsvinden, en tegelijk online gevolgd kunnen worden. Het leren op sabbat vormt hierop mogelijk een uitzondering. Voor de andere activiteiten geldt: in sjoel óf online. In sjoel is van toepassing zodra het LJG bestuur het gebouw heeft opengesteld voor onze activiteiten, inclusief gebruik van cursuslokalen. Zo lang daarvan geen sprake is, geldt dat de desbetreffende cursus online wordt gegeven.

Niet Online

De zondagochtend activiteiten, te weten Film en een Goed Gesprek alsmede Sterven & Rouw zijn net als vorig jaar in het programma opgenomen. Deze vinden in principe plaats wanneer dit klassikaal binnen onze sjoel wordt toegestaan. Als daarvan wordt afgeweken, dwz. toch online, dan wordt u geïnformeerd.

Kosten

De kosten staan per cursus vermeld. Deze zijn laag en in principe kosten-dekkend.

Inspiratie door leren op sjabbat

Elke sjabbat

Inloop vanaf
9.00 uur;
Lernen 9.15 -
10.00 uur

(In sjoel en
waarschijnlijk
ook per
Zoom)

GRATIS

Elke sjabbatmorgen kunt u leren over de parasja van de week, het Toragedeelte dat die sjabbat gelezen wordt in sjoel. Wij lezen, interpreteren en bediscussieren de tekst, mede aan de hand van commentaren van rabbijnen en van diverse andere geleerden. We leren van en met elkaar. Inspiratie voor iedereen! Vaak wordt het leren voorbereid door een 'voorlerner'. Elke keer weer ervaren deelnemers het als een heel interessante drie kwartier. Iedereen kan zo aanschuiven. Aanmelden is niet nodig, voorkennis ook niet. Het Studiecentrum is doende om voor 5782 het leren aan te bieden in de bibliotheek, en tegelijk voor hen die ver weg wonen online deelname mogelijk te maken. Informatie over online toegang ontvangt u via de LJG Nieuwsbrief.

Gespreksleiders:
Naud van der Ven
en Yoram Stein

**Data nader te
bepalen**
(uitsluitend in sjoel)

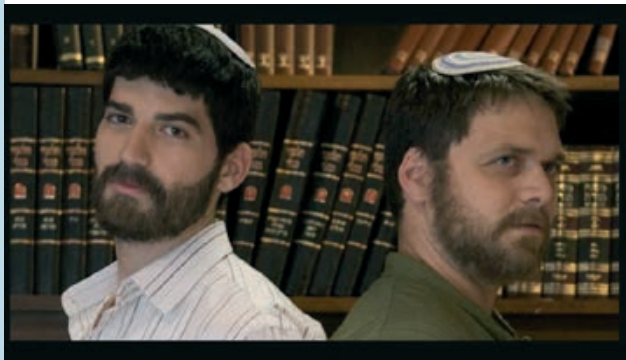

Film en een Goed Gesprek

Wij presenteren diverse films of filmfragmenten die betrekking hebben op Joods leven en de Joodse traditie. Op basis van die films en wat zij bij ons losmaken gaan we met elkaar in gesprek over wat voor onszelf (en voor onze kinderen) mogelijk van betekenis is in de Joodse traditie. Het doel is te boeien, te verdiepen, te delen en vooral te genieten. Vorige seizoenen konden we met z'n allen maar geen genoeg krijgen van de Israëliische TV-serie *Srugim*, dus daar gaan we nog wel even mee door. Aanmelden is niet nodig, voorkennis ook niet. We leren van en met elkaar. Koffie en thee staan klaar in de bibliotheek.

Let Op:

Deze activiteit valt samen met Talmoed Tora, en vindt uitsluitend plaats als Talmoed Tora weer klassikaal plaatsvindt in het sjoelgebouw, waarbij het ouders wordt toegestaan in het gebouw te verblijven.

Cursusleider:
Daniël Beaupain

Dinsdag
31 augustus
& 14 september.

20.00 - 22.00 uur

€ 15,-

**(Sjoel, of anders
Zoom)**

Jonah, de profeet

Waarom is Jonah anders dan alle andere profeten? Waarom wordt Jonah met Jom Kipoer gelezen in sjoel? Dit boek is bijna in zijn geheel verhalend. Jonah is anders omdat zijn leven zijn profetie wàs! Wij leren uit dit boek van Jonah hoe wij beter om kunnen gaan met de raadsels en dilemma's in ons leven. In tegenstelling tot de andere profeten die meestal bewonderenswaardig overkomen, valt Jonah op als een persoon met gebreken die wegvluht voor HaSjem. Maar hij krijgt kans op kans om zichzelf te redden. Zijn ervaringen kunnen ons inspireren onze eigen tweede kans te vinden en te benutten. Samen gaan wij uitvissen over wie dit boek eigenlijk gaat en hoe wij maximaal kunnen profiteren van de lessen die er in zijn vervat.

Joodse Feesten

We gaan een mysterieuze reis maken langs een vijftal belangrijke feesten waarbij we met elkaar in gesprek gaan over de oergeschiedenis van ons volk en de toekomst. Achtereenvolgens komen aan de orde:

Cursusleider:

Jacob de Leeuwe

Dinsdag

21 september;

16 november,

15 maart, 12 april &

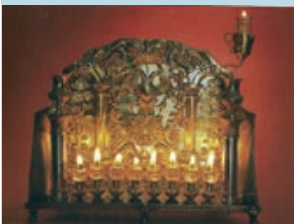
24 mei.

**(Sjoel, of anders
Zoom)**

20.00 - 22.00 uur

€ 37,50

- . SOEKOT - Wat is een soeka?
- . CHANOEKA - Een symbolische lichtbron voor de mens
- . POERIM - Over oorsprong en vernietiging van het antisemitisme
- . PESACH - Onze fysieke bevrijding
- . SJAWOE'OT - Onze spirituele bevrijding

Judaism in a Box

Unboxing Clinic (Sjabbat)

Gespreksleider:
Joram Rookmaaker

Dinsdag 5 oktober

20.00 - 22.00 uur

(Uitsluitend per Zoom)

Buiten het Studiecentrum om worden tijdens het komende jaar dozen verstuurd aan geïnteresseerden die affiniteit hebben met het Jodendom, maar niet per sé halachisch Joods zijn. Voor ontvangst van deze dozen dient men zich aan te melden, en te betalen. De inhoud houdt verband met Joodse feesten en gebruiken. Zgn. 'Unboxing Events' of uitpakmomenten worden online begeleid door rabbijn Joram Rookmaaker. Doel is kennismaking met het Jodendom, met elkaar, en met de LJG. Via het Studiecentrum wordt voor één zo'n uitpakmoment een extra verdieping aangeboden, een zgn 'Unboxing Clinic'. Het gaat hier om echte verdieping op het Joodse feest: de historie, en dialoog over de traditie, het gebruik. Op 5 oktober betreft dit de wekelijkse Sjabbat. Deze verdieping is bedoeld voor de ongeveer 200 Box-deelnemers, en is tevens toegankelijk voor alle LJG leden, ook degenen die zich niet op de Box geabonneerd hebben.

Muziek in Joodse erediensten

Overal in Tanach vind je verwijzingen naar muziek en zang en worden allerlei instrumenten beschreven. Eertijds in de Tempel en in sjoels over de hele wereld worden liederen gezongen. Bram Lagendijk, jarenlang de vaste chazzan van L'JG Rotterdam, kan hier meer over vertellen en de gezongen ook laten horen. Hij neemt u in deze cursus mee op een inspirerende muzikale verkenningstocht door de eeuwen heen. Hij maakt u vertrouwd met de opbouw van de erediensten zoals die op Sjabbat en de feestdagen door het jaar heen plaatsvinden. Hij zal bij dit alles muziekvoorbeelden laten horen, waarbij tevens de sfeer van de diverse diensten duidelijk overkomt. Variërend van de 'ernstiger' toon van de Hoge Feestdagen tot de vooral feestelijke muziek van bijvoorbeeld Pesach en Simchat Tora en de vrolijke, lichtvoetige liedjes van Chanoeka en Poeriem. Sommige teksten zal hij zelf zingen. Maar dat niet alleen, er is zeker ook ruimte om met elkaar te zingen.

Cursusleider:

Bram Lagendijk

Dinsdag 2 november

& 30 november.

20.00 - 22.00 uur

€ 15,-

Antisemitisme

Cursusleider:

Ron van der Wieden

Dinsdag 9 november

& 23 november.

20.00 - 22.00 uur

€ 15,-

**(Uitsluitend per
Zoom)**

Vooroordeel en haat tegen het joodse volk bestaan al meer dan tweeduizend jaar. Meerdere keren in de joodse geschiedenis heeft antisemitisme geleid tot grote catastrofes en nog steeds geeft het aanleiding tot veel verdriet. Het onderkennen van antisemitisme wordt bemoeilijkt doordat het de neiging heeft om - als een virus - te muteren waardoor bij oppervlakkige beschouwing identificatie van deze complexe vorm van haat soms lastig kan zijn. Maar het tijdig herkennen en zo mogelijk aan de kaak stellen kan voor joden van levensbelang zijn, ook in onze dagen. Aan de hand van een serie oude en nieuwe cartoons wil ik graag licht werpen op deze belangrijke problematiek, waarbij ik een poging doe om systematiek aan te brengen in deze misschien wel alleroudste etnische haat. Ook zal aan de orde komen wanneer schijnbaar antisemitisme géén antisemitisme is, en wat het verschil tussen vooroordeel en haat is. De cursus heeft een interactief karakter.

Geschiedenis van het Reform en Liberale Jodendom

In deze cursus zullen de historische achtergronden bij het ontstaan van het Reform en Liberale Jodendom behandeld worden. Wij gaan verder kijken naar de ontwikkelingen binnen het Jodendom, als reactie op de veranderingen in de wereld. Tot slot behandelen we de plaats van het Reform Jodendom in Israël.

Cursusleider:
Channa van Unen

**Dinsdag
7 december
& 14 december.**

20.00 - 22.00 uur

De Mokumse Geniza

In het kader van haar project, bekend als De Mokumse Geniza, verzamelt Channa Kistemaker oude gebedenboeken en andere religieus-Joodse tekstdragers. Afgaand op de sporen van gebruik legt zij de verhalen, die deze boeken te vertellen hebben, vast voor het nageslacht. Op deze cursusavond laat zij zien hoe dat werkt en nodigt zij de deelnemers expliciet uit om oude sidoeriem, machzorieim, hagadot en choemasjiem uit de familie mee te brengen, zodat we die samen aan een nader onderzoek kunnen onderwerpen.

Cursusleider:
Channa Kistemaker

**Dinsdag
21 december**

20.00 - 22.00 uur

€ 7,50

Laainen: Historie en Praktijk

De bijbel hoort voorgelezen te worden in het openbaar, en moet door aangename melodieën voor de toehoorders begrijpelijk gemaakt worden. Vandaar dat in de joodse traditie veel aandacht wordt geschonken aan het 'laainen': het zingend reciteren uit de Tanach.

'Laainen' is één van de oudste systemen bekend voor muzikale notatie. Wij horen het laainen eens per week wanneer de Ba'al Koré de sidra van de week reciteert. Naast de letters zijn er allerlei tekens die de zangwijze aangeven.

Wat is laainen eigenlijk? Hoe ontstond dit? Er is door de jaren heen veel onderzoek naar geweest, en veel blijft nog in mysterie gehuld. Sommige onderzoeken zullen u verrassen.

Ervaar het laainen in verschillende tradities, en op verschillende wijzen. Leer met onze chazzan Gilad Nezer hoe wij bij LJG Amsterdam laainen en wat voor mogelijkheden nog voor ons liggen.

NB Wilt u zelf leren laainen in sjoel, richt u zich dan tot het Levisson Instituut.

Cursusleider:

Gilad Nezer

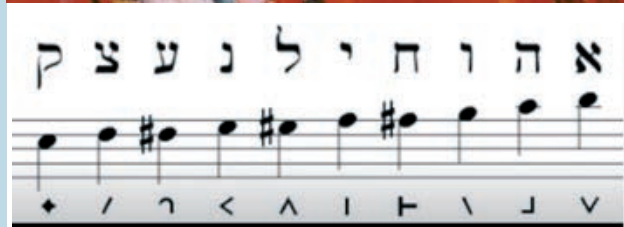
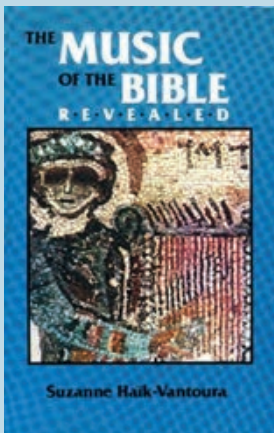
Dinsdag 4 januari;

11 & 18 januari.

20.00 - 22.00 uur

€ 22,50

(Uitsluitend per Zoom)

Gespreksleider:
**Tirtsah Levie
Bernfeld**

Dinsdag 25 januari;
1 & 8 februari.

16.00 - 18.00 uur

€ 22,50

Portugees-joodse vrouwen in Amsterdam's Gouden Eeuw

Ten eerste zal hun positie als Nieuw-Christenen of Conversas op het Iberisch schiereiland aan de orde komen. Tegen de achtergrond van de vervolging door de Spaanse en Portugese inquisitie, wordt vooral hun rol in het heimelijk overdragen van de joodse traditie van generatie op generatie besproken. Na hun vlucht van het Iberisch schiereiland en aankomst in het betrekkelijk tolerante Amsterdam zal hun religieuze identiteit als 'Nieuwe Joden' worden belicht als ook hun sociaal-economische positie binnen en buiten de Portugese gemeente. Samen lezen wij bronnen over hun teruggetrokken bestaan in Amsterdam, beïnvloed door de Spaans-Arabische cultuur. Daartegenover staat weer hun actieve rol in de lokale en internationale economie. We leren ook over hun betrokkenheid bij de vele liefdadige instellingen. En tenslotte zal een sluier worden opgelicht van hun familielevens.

Hoe begreep Spinoza de Bijbel?

Vorig jaar hebben wij Spinoza's theorie van de religie onderzocht.

Dit jaar bestuderen wij Spinoza's 'Theologisch Politiek Traktaat'. Het traktaat gaat voor een belangrijk deel over de vraag hoe wij de Bijbel moeten begrijpen.

Wat voor soort boek is de Bijbel eigenlijk?

Is er voor alles wat er in de Bijbel staat een rationele verklaring? Of gaat de Bijbel ons begripsvermogen te boven?

Over de vraag hoe Spinoza de Bijbel begreep en beide andere vragen zullen wij ons drie avonden buigen.

Iedere avond lezen en bespreken wij een deel van het werk, achtereenvolgens de Voorrede, Hoofdstuk 7, en Hoofdstuk 15.

Cursusleider:

Yoram Stein

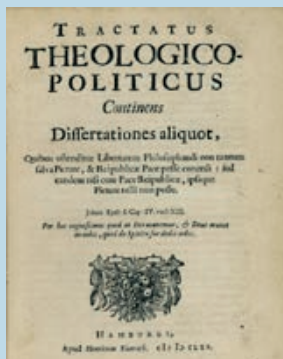
Dinsdag

15 februari;

22 februari & 1 maart.

20.00 - 22.00 uur

€ 22,50

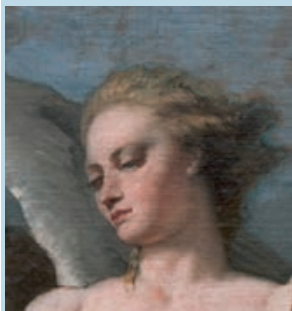
Cursusleider:
Lieve Teugels

**Dinsdag 8 maart
& 22 maart.**

20.00 - 22.00 uur

€ 15,-

**(Uitsluitend per
Zoom)**

Midrasjiem over Wijsheid en Tora

Het verschijnsel “midrasj” wordt kort historisch gesitueerd, m.n. als deel van de rabbijnse literatuur. We kijken naar de mogelijke oorspronkelijke functie van midrasj in de synagoge en/of de academie of het beit midrasj. En naar de visie op de tekst van Tanach die achter de midrasj schuil gaat, en tegen die achtergrond belichten we de aandacht voor details en herhalingen, het a-contextuele, en het feit dat er “geen voor en na” is in de Tanach.

De tweede avond verdiepen we ons in midrasj teksten over de Wijsheid. Deze gaan veelal uit van verzen uit Misjlei/Spreuken, en identificeren Vrouwe Wijsheid uit deze verzen met de Tora. De identificatie van Wijsheid met Tora is uniek aan de rabbijnse literatuur: in andere Joodse genres zoals in Ben Sira, bij Philo, of de Dode Zee rollen gebeurt het niet zo systematisch.

Cursusleider:
Leo Mock

Dinsdag 29 maart
& 5 april.

**(Sjoel, of anders
Zoom)**

€ 15,-

20.00 - 22.00 uur

Joodse "Onder u geen wichelaar, uitlegger van voortekenen, of tove- naar..." (Dewariem 18:10) Tussen ratio en magisch-mystieke denkvormen in het Jodendom

Het Jodendom heeft het imago een rationele godsdienst te zijn – de Tora zegt het zelf ook trouwens: "Onderhoudt en praktiseer ze [=de geboden], want dat zal uw wijsheid en uw inzicht zijn in de ogen der volken, die bij het horen van al deze inzettingen zullen zeggen: Waarlijk, dit grote volk is een wijze en verstandige natie" (Dewariem 4:6). Maar waar liggen de grenzen tussen rationeel en irrationeel? In deze korte cursus zal dr. Leo Mock ingaan op de magisch-mystieke tradities binnen het Jodendom – van amulet tot Hamsa en bedevaart naar Joodse graven...

PaRDeS

In de joodse traditie is er een model om de teksten uit Tenach beter te verstaan en te begrijpen. Bekend als Pardes, het Hebreeuwse woord voor 'boomgaard'. De Hebreeuwse letters van het woord PRDS staan voor:

- P'shat – (פְּשָׁט) “gewoon” (eenvoudige) of de letterlijke directe betekenis.
 - Remez – (רְמֵז) “hints” of de allegorische betekenis, meer dan alleen de letterlijke betekenis van de zin.
 - Drash – (דְּרָשׁ) “informeren”, de vergelijkende (midrasj) betekenis, zoals gegeven door middel van soortgelijke voorvallen. Ook wel homiletische of ethische onderwijzing.
 - Sod – (סוּד) “verborgen” of geheime mystieke betekenis. Deze interpretatie kan je alleen krijgen door meditatie of droom.
- Middels tekstvoorbeelden uit Tenach gaan wij samen in deze les/lezing dit model verkennen en beter begrijpen.

Cursusleider:

Daniël Beaupain

**Dinsdag 19 april
& 26 april.**

20.00 - 22.00 uur

€ 15,-

Cursusleider:
Channa van Unen

Dinsdag 3 mei;
10 & 17 mei.

20.00 - 22.00 uur

€ 22,50

Geheimen van de Sidoer

De delen van onze Sidoer die tijdens diensten gebruikt worden zijn bekend. Maar de Sidoer heeft veel meer te bieden. Je zou kunnen zeggen dat de Sidoer de “Joodse agenda” is. In de vorige cursus zijn de tekst en betekenis van het “Sjema” en de verschillende vormen van het “Kaddisj” behandeld. Dit studiejaar wordt dieper ingegaan op de tekst en betekenis van het Amida, de inhoud, de variaties en de gewoontes. Ook wordt het onderwerp Psalmen behandeld. De Sjabbat psalmen, persoonlijke en publiekelijke psalmen en het Hallel. Voor het goed kunnen volgen van deze cursus dient u te beschikken over een Sidoer van de LJG.

Cursusleiders:

**Menno ten Brink en
Joram Rookmaaker**

**Zondag 15 mei
10.00 - 13.00 uur**

Deze cursus vindt
plaats op
Gan Hasjalom.

Sterven & rouw

De Joodse gebruiken rondom ernstige ziekte, sterven en rouw zijn eeuwenoud en kunnen in voorkomende gevallen houvast geven aan de direct betrokkenen. Hoewel het prettiger is om ons bezig te houden met simches, willen we zeker niet weglomen voor de realiteit.

Het studiecentrum organiseert een sessie met als thema de rituelen van sterven en rouw. Wat zegt onze traditie hierover? Wat is een tahara? Hoe gaat een lewaja in zijn werk? Wat is de waarde van een sjiwwe? Onder begeleiding van de rabbijnen ten Brink en Rookmaaker geven we u inzicht in deze thema's, waarbij er ook ruimte zal zijn voor vragen.

Wil jij ook de Sidoer kunnen lezen?

Het Hebreeuwse alfabet bestaat uit 22 medeklinkers en 12 klinkers. Mede met behulp van een Powerpoint presentatie leer je in tien lessen de Hebreeuwse letters en deze te gebruiken, waardoor je in de toekomst de tekst in de Sidoer kunt volgen en lezen. Ook al heb je (bijna) geen voorkennis.

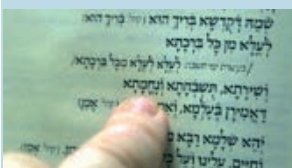
Cursusleider:
Ruthy Aronson

Dinsdag
2 november;
9, 16, 23 & 30
november; 7, 14 & 21
december;
11 & 18 januari.

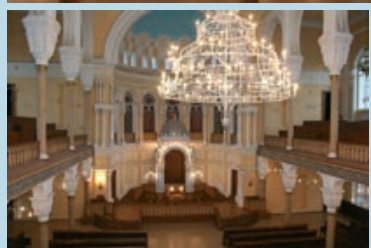
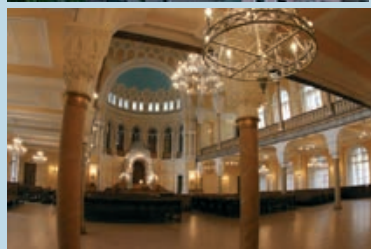
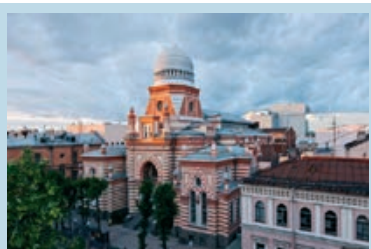
€ 100,-

20.00 - 22.00 uur

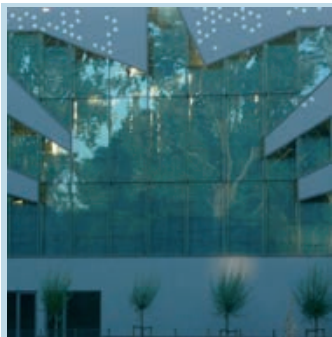
(Uitsluitend per Zoom)

Studiereis

Al meerdere decennia lang organiseert het Studiecentrum van de LJG inspirerende reizen naar verschillende steden en landen waarbij Joods heden en verleden centraal staan. Proeven van cultuur, geschiedenis en verrassende ontmoetingen met de lokale gemeenschappen zijn vaste ingrediënten van onze reizen. De laatste reizen naar Georgië, Letland en Litouwen kenden weer vele enthousiaste deelnemers. Het is een geweldige ervaring om met gelijkgezinden - die op zo een reis elkaar steeds beter leren kennen - de plaatselijke Joodse geschiedenis in beeld te krijgen. De ontmoetingen met de daar (nog of weer) actieve Joodse gemeenschap zijn onvergetelijk. Uiteraard informeren wij u tijdig over het programma en de inschrijfprocedure: via de website, Kol Mokum Katan en de wekelijkse LJG Nieuwsbrief. Het reisdoel voor het komende jaar is al bepaald, en is vrijwel zeker St. Petersburg. Deze reis werd voor 5781 voorbereid, maar kon vanwege gezondheidsrisico's niet doorgaan. Of de reis wel in het komende jaar (5782) wordt uitgevoerd hangt wederom af van onze risico inschatting, en van de reis-adviezen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Zodra de reis wordt opgepakt hoort u hiervan via de LJG Nieuwskanalen.

Praktische informatie

Adres

Normaal worden alle cursussen en studiebijeenkomsten gehouden in het gebouw van de Liberaal Joodse Gemeente Amsterdam, Zuidelijke Wandelweg 41, 1079 RK Amsterdam. Dit jaar 5782 worden de cursussen in sjoel gehouden zodra dit weer mogelijk is. Tot die tijd zijn de activiteiten online (via Zoom). Enkele cursussen vinden uitsluitend in sjoel plaats, en gaan niet door als de vereiste versoepelingen niet plaatsvinden. Zo zijn er ook cursussen online, die ondanks dat er versoepelingen zouden zijn, toch en uitsluitend online worden aangeboden.

Uw oplettendheid wordt gewaardeerd.

Aanmelding

Aanmelden voor een cursus doet u door:
1. uiterlijk één week voor aanvang van de cursus een e-mail bericht te sturen naar het LJG Studiecentrum (studiecentrumlijg@gmail.com), en door
2. de cursuskosten te betalen.

Kosten

U kunt het cursusbedrag overmaken naar bankrekening NL71 ABNA 0447.751.476 t.n.v. LJG o.v.v. Studiecentrum, en de naam van de cursus of studiebijeenkomst. Extra donaties zijn welkom.

Colofon

Het Studie-programma 5782/2021-2022 is een publicatie van het Studiecentrum LJG-Amsterdam

Ontwerp
Dick Hage

© 2021
Studiecentrum LJG-Amsterdam

Kijk ook regelmatig op: www.ljgamsterdam.nl/studiecentrum

